

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja muistuttaa varotoimista ilotulituksen haittojen vähentämiseksi

Tiedote 27.12.2018

Uudenvuoden ilotulitus aiheuttaa ihmisille joka vuosi lukuisia silmävammoja ja muita henkilövahinkoja. Ilotulitus aiheuttaa myös eläimille voimakasta stressiä ja pelkoa, mikä näyttäytyy piikkinä eläinten karkaamistilastoissa. Viidentoista eläin-, terveys-, potilas- ja vammaisjärjestön Rajat räiskeelle -

kansalaisaloitekampanja muistuttaa, että vammoilta ja vahingoilta on tärkeää suojautua. Myös eläimiä tulee suojata stressiltä ja karkaamisilta.

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitteen tavoitteena on merkittävästi vähentää ilotulitteiden aiheuttamia terveys-, hyvinvointi- ja ympäristöhaittoja rajaamalla luokkien F2 ja F3 ilotulitteiden käytön siirtymäajalla vain ammattilaisten käyttöön.

Silmävammat vakavimpana huolenaiheena

Ilotulitteet aiheuttavat joka vuosi ihmisille lukuisia silmävammoja. Tyypillisimpiä vammoja ovat palovammat, ruhjeet ja ruutiroskeet. Vuoden 2000 jälkeen Suomen sairaaloissa on hoidettu 520 uudenvuoden juhlinnasta aiheutunutta silmävammaa. Vammoista 210 on aiheutunut katsojille ja 216 alaikäisille. Viidesosa vammoista on ollut vaikeita, jotka jättävät uhrille pysyvää näköhaittaa.

Uudenvuoden silmävammapotilaiden hoitoon varaudutaan tänäkin vuonna muun muassa HUS:n Silmätautien klinikassa.

- Vakavimpien vammojen määrä on onneksi vähentynyt, sillä monet osaavat jo käyttää suojalaseja, jotka nykyisin ovat ilotulitteiden käyttäjille pakolliset. Mutta myös katsojien kannattaa ehdottomasti käyttää suojalaseja. Vuodesta toiseen jopa puolet silmävammoja saaneista on katsojia - raketti lähtee väärään suuntaan tai taivaalta putoaa ilotulitteen kappale, sanoo silmätautien klinikan professori **Tero Kivelä**.

- Töitä silmävammojen parissa on tänäkin vuonna luvassa uudenvuodenyöksi. Lisäksi lapset ovat saaneet silmävammoja uudenvuodenpäivänä, kun he ovat sytyttäneet maasta löytyneitä suutareita, Kivelä varoittaa.

Kansalaisaloitteessa on mukana useita potilas- ja vammaisjärjestöjä, joiden tavoitteena on ehkäistä kansalaisten terveyshaittoja ja vammautumisia. Yksi järjestöistä on Näkövammaisten liitto.

- Toistakymmentä ihmistä joutuu uudenvuoden ilotulitteiden takia jopa sairaalahoitoon joka vuosi Suomessa. Suojalasiens käytöstä tuli ilotulitteiden ampujalle pakollista jo vuonna 2010, muistuttaa Näkövammaisten liiton toimitusjohtaja **Jukka Tahvanainen**.

- Valistuksen ja lakimuutosten ansiosta vuotuisten uusien silmävammojen määrä on vähentynyt, mutta nykyistä noin viittätoista vammaa alemmas ei nykykeinoilla vaikuteta päästävän, sanoo Tahvanainen.

Myös Suomen Lääkäriliitto on mukana kansalaisaloitteessa.

- Ilotulitteista aiheutuu silmävammojen lisäksi myös kuulovaurioita ja muita terveyshaittoja. Erityisesti tämän vuoksi Lääkäriliitto on lähtenyt mukaan kansalaisaloitteeseen ja toivoo, että se saisi riittävästi allekirjoittajia ja etenisi eduskuntaan, toteaa Lääkäriliiton varatoiminnanjohtaja **Hannu Halila**.

Uusivuosi työllistää myös eläinten auttajia

Uudenvuoden juhlinta aiheuttaa monille eläimille pelkoa ja stressiä. Ilotulituksen pauke, välähdykset ja ruudin haju ovat eläimen näkökulmasta uhkaavia. Eläinten stressi voi kestää useiden päivien tai jopa viikkojen ajan, koska ilotulitteiden käyttöaikaa ei aina noudateta.

- Vuodenvaihte on monille eläinsuojeluneuvojillemme tavallista kiireisempää aikaa. Erityisesti ilotulitteita säikähtäneet ja kauhuissaan pakoon juosseet koirat työllistävät eläinsuojeluneuvojiamme uutenavuotena. Saamme vuosittain muutamia avunpyyntöjä myös kadonneista kissoista, sanoo SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liiton toiminnanjohtaja, eläinlääkäri **Kati Pulli**.

Ilotulitteet stressaavat voimakkaasti myös hevosia. Se aiheuttaa vaaraa hevosten kanssa toimiville ihmisille.

- Hevonen on pakoeläin, jonka tapa selvitä arolla on ollut ensin potkaista, sitten juosta ja sen jälkeen miettiä, mitä tapahtui. Äkilliset, kovat äänet muodostavat siis todellisen riskin hevosten kanssa toimiville ihmisille. Hevoset voivat loukkaantua karatessaan, sanoo Suomen Hippoksen asiantuntijaeläinlääkäri **Reija Junkkari**.

Ilotulitus vaikuttaa lemmikkieläinten ja hevosten lisäksi myös ulkona eläviin luonnonvaraisiin eläimiin sekä suureen määrään tuotantoeläimiä.

- Ilotulituksen lemmikkieläimille aiheuttama pelko ja stressi on jo melko hyvin ihmisten tiedossa, ja vastuulliset lemmikinomistajat osaavatkin ehkäistä ja lievittää eläintensä kärsimystä monin keinoin. Siitä huolimatta moni eläin joutuu kärsimään. On myös tärkeää muistaa, että ilotulitus aiheuttaa voimakasta stressiä suurelle määrälle luonnonvaraisia eläimiä sekä myös tuotantoeläimille, joilla ei yleensä ole mitään mahdollisuutta piiloutumiseen, SEY:n Pulli muistuttaa.

Aikaisemmin määrätyt rajoitteet eivät ole vähentäneet haittoja riittävästi

Kansalaisaloitteessa mukana olevien järjestöjen näkemyksen mukaan ilotulitukselle määrätyt rajoitteet eivät ole vähentäneet niiden aiheuttamia haittoja riittävästi.

- Ilotulituksen aiheuttama haitta ihmisille, eläimille ja ympäristölle on kiistatonta. Ilotulitteet eivät ole kuluttajille välttämättömiä tuotteita ja niiden käyttöön liittyy lukuisia haittoja. Sen vuoksi kansalaisaloitteemme tavoitteena on, että ilotulitteiden käyttö sallittaisiin vain ammattilaisille, sanoo kansalaisaloitteen alullepanija, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY:n puheenjohtaja **Hannele Luukkainen**.

Näin suojaat itsesi ilotulitteiden aiheuttamilta vammoilta:

- Valitse ilotulitteiden käyttöpaikka harkiten. Suuntaa ilotulitteet pois ihmisistä, rakennuksista ja muusta omaisuudesta. Älä ikinä räjäytä maassa räjähtävää paukkua ihmisten lähellä.
- Lue ilotulitteen käyttöohjeet. Älä virittele äläkä tuunaa ilotulitteita.
- Käytä suojalaseja, olit sitten ampuja tai katsoja. Jos käytät maassa räjähtäviä paukkuja, käytä myös korvatulppia.
- Käytä sytyttämiseen sytytyspuikkoa sekä sopivaa telinettä tai tukea ilotulitteen ampumiseen.
- Poistu sytyttämäsi tuotteen luota mahdollisimman kauas.
- Älä käytä ilotulitteita päihneiden vaikutuksen alaisena.
- Pidä huolta, että ilotulitteita käyttävät vain täysi-ikäiset.
- Suutariksi jääneen ilotulitteen voi tehdä vaarattomaksi laittamalla sen pitkäksi aikaa vesiämpäriin.

Näin varaudut ilotulitukseen koiran tai kissan kanssa:

- Varaudu yllätyspamauksiin jo ennen uuttavuotta. Älä pidä eläintä irti aidatullakaan pihalla ja varmista, että se ei pääse irti valjaista/kaulapannasta.
- Uudenvuodenaattona ulkoiluta koirasi ennen klo 18 ja seuraavan kerran reilusti jälkeen puolenyön.
- Älä jätä eläintä yksin ilotulituksen aikana.
- Ole erityisen tarkka kulkiessasi ovista, ettei eläin pääse livahtamaan ulos.
- Pidä kotona päällä radiota tai televisiota ja vedä verhot ikkunoiden eteen.
- Jos sisätiloissa oleva lemmikki on peloissaan, käyttäydy itse rauhallisesti ja tavanomaisesti.
- Älä koskaan ota lemmikkiä mukaan seuraamaan ilotulituksia.
- Paukkuarkaa eläintä voi pelottaa myös ruudin haju, jonka se yhdistää ilotulitteisiin.
- Karkaamisvaara ei ole ohi pariin päivään, vaikka ilotulitteita ei enää ammuttaisikaan.

Kattavat ohjeet karkaamisten ehkäisyyn ja toimintaan karkaamistilanteissa:

www.etsijakoiraliitto.fi/ohjeistus

Näin varaudut ilotulitukseen hevosen kanssa:

- Älä ratsasta tai aja hevosia uutenavuotena, sillä hevonen voi säikähtää raketteja.
- Pyri selvittämään hyvissä ajoin etukäteen, miten hevosesi reagoi raketteihin. Hevoset ovat yksilöitä ja reagoivat koviin ääniin ja valoihin eri tavoilla. Osaa ne eivät häiritse.
- Ota hevonen sisälle hyvissä ajoin ennen kello 18.
- Pimennä tallin ikkunat ja laita radio soimaan.
- Käyttäydy rauhallisesti ja välinpitämättömästi. Se rauhoittaa hevosta.

Lisätietoa kansalaisaloitteesta:

- Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja avattiin 4.12.2018. Nimien kerääminen kansalaisaloitteeseen päättyy 4.6.2019. Jotta aloite pääsee eduskuntakäsittelyyn, sen on kerättävä vähintään 50 000 äänioikeutetun suomalaisen allekirjoitukset kuuden kuukauden aikana.

- Kansalaisaloitekampanjassa ovat mukana Allergia-, iho- ja astmaliitto, Etsijäkoiraliitto, Helsingin Eläinsuojeluyhdistys HESY, Kuuloliitto, Näkövammaisten liitto, Opaskoirayhdistys, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinoikeusjuristit, Suomen Hippos, Suomen Kenneliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Palovammayhdistys ja Suomen Ratsastajainliitto.

- Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että pyrotekniikkadirektiivissä tarkoitettujen luokkiin F2 ja F3 kuuluvien ilotulitteiden eli viihdekäyttöön tarkoitettujen pyroteknisten tuotteiden myyntiä ja käyttöä rajoitetaan siten, että jatkossa vain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki) 94 §:ssä tarkoitettu ilotulitusnäytöksen järjestäjä saisi järjestää ilotulitusnäytöksiä ja käyttää edellä mainittuja pyroteknisiä tuotteita. Esityksessä ehdotetaan siis, että F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttö kielletään.

- Ehdotuksessa ei puututtaisi F1-luokkaan kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttöön. Jatkossakin kuluttajat voisivat siis käyttää tuotteita, jotka aiheuttavat erittäin vähäistä vaaraa ja ovat melutasoltaan merkityksettömiä ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi rajatulla alueella tai asuinrakennuksessa. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi tähtisadetikut, pienet paukkupommit ja kipinäsuihkut.

Allekirjoita kansalaisaloite sivuilla www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/3573

Kansalaisaloitekampanjan verkkosivut: www.rajatraiskeelle.fi

Kampanja Facebookissa: www.facebook.com/rajatraiskeelle

Haastattelut ja lisätiedot:

Tero Kivelä, professori, HUS Silmätautien klinikka, tero.kivela@hus.fi, p. 050 525 2723

Jukka Tahvanainen, toimitusjohtaja, Näkövammaisten liitto ry, jukka.tahvanainen@nkl.fi, p. 040 900 4875

Hannu Halila, varatoiminnanjohtaja, Suomen Lääkäriliitto, hannu.halila@laakariliitto.fi, p. 0500 459 955

Kati Pulli, toiminnanjohtaja, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry, kati.pulli@sey.fi, p. 050 371 2740

Hannele Luukkainen, puheenjohtaja, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry, hannele.luukkainen@clarinet.fi, p. 040 547 7770